

عنوان مقاله:

بررسی وراثت پذیری و تنوع ژنتیکی جمعیت‌های مختلف گیاه دارویی *Oliveria decumbens* Vent ایران با استفاده از خصوصیات مورفوفیزیولوژیکی و میزان اسانس

محل انتشار:

مجله اکوفیتوشیمی گیاهان دارویی، دوره 6، شماره 3 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

سیدمحمدحسین ال‌عمرانی‌نژاد - دانشجوی دکتری، گروه باغبانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، تهران، ایران.

حسنعلی نقدی بادی - دانشیار پژوهش، گروه کشت و توسعه مرکز تحقیقات گیاهان دارویی، پژوهشکده گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی، کرج، ایران.

علی مهرآفرین - دانشیار، گروه کشت و توسعه مرکز تحقیقات گیاهان دارویی، پژوهشکده گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی، کرج، ایران.

وحید عبدوسی - استادیار، گروه علوم باغبانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، تهران، ایران.

فرحناز خلیقی سیگارودی - دانشیار، گروه فارماکونوزی و داروسازی مرکز تحقیقات گیاهان دارویی، پژوهشکده گیاهان دارویی جهاد دانشگاهی، کرج، ایران.

خلاصه مقاله:

لعل کوهستان (*Oliveria decumbens* Vent.) یکی از گیاهان با ارزش دارویی در مناطق غربی ایران است که برداشت بی‌رویه آن از رویشگاه‌های طبیعی سبب افزایش خطر انقراض این گونه منحصر به فرد شده است. از این رو به منظور بررسی تنوع ۲۵ جمعیت لعل کوهستان، آزمایشی با استفاده از ۱۸ صفت مورفوفیزیولوژیکی و درصد اسانس در قالب طرح بلوک کامل تصادفی با سه تکرار در مزرعه تحقیقاتی شرکت شهید بهشتی دزفول اجرا شد. نمونه‌ها در اواسط خرداد ماه ۱۳۹۵ در زمان گلدهی کامل از سطح مزرعه جمع‌آوری شد. سپس صفات مورفوفیزیولوژیکی آنها اندازه‌گیری و استخراج اسانس به روش تقطیر با آب و با استفاده از دستگاه کلونجر انجام شد. نتایج تجزیه واریانس نشان داد بین جمعیت‌ها از نظر این صفات، تنوع وجود دارد. با محاسبه واریانس ژنتیکی و محیطی مشخص شد تغییرات اغلب صفات بجز طول، عرض و نسبت عرض به طول برگ، قطر چترک، نسبت وزن خشک به تر و نسبت کلروفیل a به b، تحت تاثیر عوامل ژنتیکی بود. سپس توارث‌پذیری عمومی صفات عملکردی لعل کوهستان اندازه‌گیری شد و درصد اسانس، تعداد چترک در بوته و وزن خشک یکصد چترک به ترتیب مقادیر ۹۱/۰، ۵۰/۰ و ۷۷/۰ را به خود اختصاص دادند. نتایج همبستگی صفات و رگرسیون گام به گام نشان داد بافت گل و میوه در لعل کوهستان، بیشترین تاثیر مستقیم را در افزایش درصد اسانس و وزن خشک یک صد چترک داشت. براساس نتایج تجزیه عاملی، سه فاکتور اصلی که در مجموع ۶/۷۸ درصد از کل تنوع بین صفات را توجیه کردند عبارتند از عامل بیوماس گیاه بعنوان عامل اول و درصد اسانس و وزن گل به ترتیب عامل دوم و سوم در نظر گرفته شدند. نتایج تجزیه کلاستر نشان داد که جمعیت‌ها در ۵ گروه قرار گرفتند. گروه سوم و پنجم به ترتیب با بیشترین میانگین درصد اسانس و حداکثر وزن خشک یکصد چترک در بوته، پتانسیل کشت و کار و تبدیل به رقم را دارا می‌باشند. همچنین جمعیت‌های موجود در کلاسترهای ۱ و ۴ به دلیل وجود بیشترین فاصله ژنتیکی از یکدیگر می‌توانند جهت تلاقی و تولید بذور سینتتیک مورد استفاده قرار گیرند.

کلمات کلیدی:

توارث‌پذیری، تنوع ژنتیکی، تجزیه خوشه‌ای، لعل کوهستان، صفات مورفوفیزیولوژیکی، درصد اسانس

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1296764>

